

T.B.M.M.

(S. Sayısı : 361)

Kuzey Atlantik Konseyine Taraf Devletler ve Barış İçin Ortaklık Programına Katılan Diğer Devletler Arasında Kuvvetlerin Statüsüne İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı ve Dışişleri Komisyonu Raporu (1/589)

T.C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar

Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-1162/1243

28.3.1997

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Dışişleri Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 17.2.1997 tarihinde kararlaştırılan "Kuzey Atlantik Konseyine Taraf Devletler ve Barış İçin Ortaklık Programına Katılan Diğer Devletler Arasında Kuvvetlerin Statüsüne İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı" ile gerekçesi birlikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan
Başbakan

GENEL GEREKÇE

Ocak 1994'de yapılan NATO Zirvesinde, Soğuk Savaşın sona ermesiyle ortaya çıkan yeni uluslararası ortamda NATO'nun eski Doğu Bloku ülkeleriyle ikili düzeyde sürdürmekte olduğu işbirliğini daha kurumsal bir çerçeveye oturtmak ve ilişkilere daha yoğunluk kazandırmak amacıyla Barış İçin Ortaklık (BIO-Partnership for Peace-PfP) programını başlattığı malumdur.

BİO, geçen üç yıl içinde büyük mesafe katetmiş ve Avrupa Güvenlik Mimarisinin temel unsurlarından birisi haline gelmiştir.

Halen BİO üyesi 27 ülke bulunmaktadır. Türkiye'nin yakın kültürel ve tarihî bağlar içinde bulunduğu ve NATO'yla kurumsal ilişkiler geliştirmek için gereken desteği tüm NATO platformlarında vermiş olduğu Orta Asya ve bazı Kafkas Cumhuriyetleri de BİO üyesidir.

BİO çerçevesinde özellikle askerî nitelikli faaliyetler düzenlenmekte ve bu faaliyetler tatbikatlar, seminerler, "workshop"lar, karşılıklı eğitim amaçlı ziyaretler şeklinde cereyan etmektedir. Faaliyetler, "BİO faaliyetleri" ve "BİO ruhuna uygun faaliyetler" olarak adlandırılmaktadır.

Söz konusu faaliyetler, ortak ülkelerin silahlı kuvvetlerine NATO üyesi ülkelerin silahlı kuvvetleriyle "karşılıklı kullanılabilirlik" (interoperability) imkânı sağlamakta, bu husus da ortak ülkelerin silahlı kuvvetlerinin geliştirilmesi ve NATO sistemine entegre olabilmeleri zımında benzersiz bir fırsat vermektedir. Bu husus esasen ortak ülkeler tarafından telaffuz edilmektedir.

Türkiye BİO faaliyetini başından beri destekleyen bir devlet olarak, hem ülkesinde BİO faaliyetleri düzenlemekte, hem de diğer ülkelerde düzenlenen BİO faaliyetlerine aktif bir şekilde katılmaktadır.

NATO çerçevesinde yürütülen faaliyetlerin hukuken NATO/SOFA (NATO Kuvvetlerin Statüsü Anlaşması) hükümlerine tabi olması gibi, sözkonusu hükümlerin BİO üyesi ülkelere teşmil edilmesi amacıyla BİO faaliyetlerinin de BİO/SOFA hükümlerine tabi olması gerektiği takdir bu-
yurulacaktır.

NATO bünyesinde bir süredir devam etmekte olan "BİO'nun güçlendirilmesi" çalışmaları mu-
vacehesinde, BİO faaliyetlerinin önümüzdeki dönemde daha yoğunluk kazanması beklenmektedir.

Dışışleri Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Dışışleri Komisyonu

Esas No. : 1/589

Karar No. : 90

22.7.1997

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Kuzey Atlantik Konseyine Taraf Devletler ve Barış İçin Ortaklık Programına Katılan Diğer Devletler Arasında Kuvvetlerin Statüsüne İlişkin Anlaşmanın Onaylanmasının Uygun Bulunduğuna Dair Kanun Tasarısı Komisyonumuzun 17.7.1997 tarihli 15 inci Birleşiminde Dışışleri Bakanlığı ve Millî Savunma Bakanlığı temsilcilerinin katılmalarıyla görüşülmüştür.

Soğuk savaşın sona ermesiyle ortaya çıkan yeni uluslararası ortamda, NATO'nun eski Doğu Bloku ülkeleriyle sürdürmekte olduğu işbirliğini daha kurumsal bir çerçeveye oturtmak ve ilişkilere yoğunluk kazandırmak amacıyla başlattığı Barış İçin Ortaklık programı çerçevesinde imzalanan Anlaşma Komisyonumuzca benimsenmiş ve Tasarı aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere Başkanlığa saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Sedat Aolođlu</i>	<i>Cemal Külahlı</i>
İstanbul	Bursa
Kâtip	Üye
<i>Cevdet Akçalı</i>	<i>Arif Ahmet Denizolgun</i>
Adana	Antalya
Üye	Üye
<i>Ali Rahmi Beyreli</i>	<i>İlhan Kesici</i>
Bursa	Bursa
Üye	Üye
<i>Hikmet Çetin</i>	<i>Hüseyin Kansu</i>
Gaziantep	İstanbul
Üye	Üye
<i>Ercan Karakaş</i>	<i>Osman Yumakođulları</i>
İstanbul	İstanbul
Üye	Üye
<i>Haluk Yıldız</i>	<i>Cemal Özbilen</i>
Kastamonu	Kırklareli
Üye	Üye
<i>Abdullah Gencer</i>	<i>Teoman Akgür</i>
Konya	Sakarya
Üye	
<i>Bayram Fırat Dayanıklı</i>	
Tekirdađ	

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

KUZAY ATLANTİK KONSEYİNE TARAF DEVLETLER VE BARİŞ İÇİN ORTAKLIK PROGRAMINA KATILAN DİĞER DEVLETLER ARASINDA KUVVETLERİN STATÜSÜNE İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR KANUN TASARISI

MADDE 1. – 5 Şubat 1996 tarihinde Brüksel’de imzalanan “Kuzey Atlantik Konseyine Taraf Devletler ve Barış İçin Ortaklık Programına Katılan Diğer Devletler Arasında Kuvvetlerin Statüsüne İlişkin Anlaşma”nın onaylanması uygun bulunmuştur.

MADDE 2. – Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. – Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Prof. Dr. Necmettin Erbakan

Başbakan

Dışişleri Bak. ve Başb. Yrd. V.

T. Tayan

Devlet Bakanı

N. Ercan

Devlet Bakanı

I. Saygın

Devlet Bakanı

N. Kurt

Devlet Bakanı

N. K. Zeybek

Devlet Bakanı

M. S. Ensarioğlu

Devlet Bakanı

B. Aksoy

Devlet Bakanı

H. U. Söylemez

Devlet Bakanı

A. Yılmaz

Devlet Bakanı

B. Şeker

Adalet Bakanı

Ş. Kazan

İçişleri Bakanı

M. Akşener

Millî Eğitim Bakanı

Prof. Dr. M. Sağlam

Sağlık Bakanı

Y. Aktuna

Tarım ve Köy İşleri Bakanı V.

C. Ayhan

Sanayi ve Ticaret Bakanı

Y. Erez

Kültür Bakanı

İ. Kahraman

Orman Bakanı

M. H. Dağlı

Devlet Bakanı

F. Adak

Devlet Bakanı

Doç. Dr. A. Gül

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Tekir

Devlet Bakanı

M. Altınsoy

Devlet Bakanı

L. Esengün

Devlet Bakanı

A. C. Tunç

Devlet Bakanı

G. Dağdaş

Devlet Bakanı

T. R. Güneri

Devlet Bakanı

Prof. Dr. S. Günbey

Devlet Bakanı

Dr. A. Demircan

Millî Savunma Bakanı

T. Tayan

Maliye Bakanı

Doç. Dr. A. Şener

Bayındırlık ve İskân Bakanı

C. Ayhan

Ulaştırma Bakanı

Ö. Barutçu

Çal. ve Sos. Güv. Bakanı

N. Çelik

Enerji ve Tabii Kay. Bakanı

M. R. Kutan

Turizm Bakanı

B. Yücel

Çevre Bakanı

M. Z. Tokar

DIŞIŞLERİ KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN
KUZEY ATLANTİK KONSEYİNE TARAF DEVLETLER VE BARIŞ İÇİN ORTAKLIK
PROGRAMINA KATILAN DİĞER DEVLETLER ARASINDA KUVVETLERİN STATÜ-
SÜNE İLİŞKİN ANLAŞMANIN ONAYLANMASININ UYGUN BULUNDUĞUNA DAİR
KANUN TASARISI

MADDE 1. – Tasarının 1 inci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 2. – Tasarının 2 nci maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. – Tasarının 3 üncü maddesi Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

**KUZEY ATLANTİK KONSEYİNE TARAF DEVLETLER VE BARIŞ İÇİN
ORTAKLIK PROGRAMINA KATILAN DİĞER DEVLETLER ARASINDA
KUVVETLERİN STATÜSÜNE İLİŞKİN ANLAŞMA**

4 Nisan 1949'da Washington'da yapılan Kuzey Atlantik Andlaşmasına Taraf Devletler ile 10 Ocak 1994 tarihinde Brüksel'de Kuzey Atlantik Andlaşması Teşkilatına üye ülkelerin devlet ve hükümet başkanları tarafından imzalanan barış için ortaklık çerçeve dokümanına üye olan devletler;

Barış için Ortaklık'a katılan ülkeleri bir araya getirerek,

Yapılan anlaşmaya Taraf Devletlerden birinin kuvvetlerinin, anlaşmalı olarak, diğer bir Taraf Devletin egemenlik topraklarına gönderilmesini veya gelmesini kabul ederek, kuvvetleri gönderme ve kabul etme konusunda alınan kararların, ilgili Taraf Devletler arasında ayrı düzenlemelerin hükümlü altında devam edeceğini göz önünde bulundurarak,

Bununla birlikte, bu kuvvetlerin diğer Taraf Devletin egemenlik topraklarındayken statüsünün tanımlanmasını isteyerek,

Londra'da 19 Haziran 1951 tarihinde yapılan, kuvvetler statüsüne ilişkin olarak Kuzey Atlantik Andlaşmasına Taraf Devletler arasındaki Andlaşmayı hatırlayarak,

Aşağıdaki şekilde anlaşmaya varmışlardır;

MADDE I:

Mevcut Anlaşmada aksi sağlanmadıkça ve kendi tarafları bakımından herhangi bir ek protokol olmadıkça, mevcut andlaşmaya taraf bütün devletler, Londra'da 19 Haziran 1951'de yapılan kuvvetleri statüsüne ilişkin olarak Kuzey Atlantik Andlaşmasına Taraf Devletler arasında anlaşma hükümlerini uygulayacaklardır.

MADDE II:

1. NATO-SOFA, mevcut andlaşmayı uyguladığı alana ek olarak, mevcut andlaşmaya göre, NATO-SOFA'ya taraf olmayan bütün taraf devletlerin egemenlik topraklarına uygulayacaktır.

2. Mevcut andlaşmanın amaçlarına göre NATO-SOFA'nın Kuzey Atlantik Andlaşmasına ait ilgilerin aynı zamanda maddenin 1 inci paragrafında adı geçen toprakları da içerdiği farz edilecek ve Kuzey Atlantik Andlaşmasına ait ilgilerin barış için ortaklığı da içerdiği farz edilecektir.

MADDE III:

Mevcut anlaşmanın NATO-SOFA âkidi olmayan tarafları ilgilendiren konularla ilgili olarak uygulanması amacıyla NATO-SOFA'nın, taleplerin veya anlaşmazlıkların Kuzey Atlantik Konseyine, Kuzey Atlantik Konseyi üyeleri başkanına veya bir hakeme bildirileceğine ilişkin hükümleri, ilgili tarafların dışarıdaki herhangi bir yargı merciine başvurmaksızın kendi aralarında görüşecekleri şeklinde yorumlanacaktır.

MADDE IV:

Uluslararası yasalara uygun biçimde mevcut andlaşmaya ilaveler veya andlaşmada değişiklik yapılabilir.

MADDE V:

1. Mevcut anlaşma, NATO-SOFA âkid tarafı olan veya barış için ortaklık davetini kabul edip, barış için ortaklık çerçeve dokümanını imzalayan tüm devletlerin imzasına açık olacaktır.

2. Mevcut anlaşma tasvip, kabul veya onaya tabi tutulacaktır. Tasvip, kabul veya onay belgeleri Amerika Birleşik Devletleri Hükümetine tevdi edilecek ve ABD Hükümeti de bütün bu belgeleri andlaşmayı imzalayan tüm devletlere tebliğ edecektir.

3. İçlerinden en az birisi NATO-SOFA tarafı olan ve birisi de barış için ortaklık davetini kabul edip, barış için ortaklık çerçeve dokümanını imzalamış olan üç âkid devletin tasvip, kabul veya onay belgelerini tevdi etmelerinden otuz gün sonra mevcut anlaşma, bu devletler için yürürlüğe girmiş olacaktır. Beher âkid devlet için de belgelerin tevdi edilmesinden otuz gün sonra yürürlüğe girecektir.

MADDE VI:

Mevcut anlaşma, anlaşmanın taraflarından herhangi birisinin Amerika Birleşik Devletleri Hükümetine yazılı hitama erdirmeye tebliği vermesiyle hitama erdirilebilir ve ABD Hükümeti de bu tebligatı anlaşmayı imzalayan tüm devletlere iletir. Anlaşma, ABD Hükümetinin tebligatı almasından bir yıl sonra hitama erecektir. Bu bir yıllık sürenin bitimini takiben mevcut anlaşma, iptalin geçerli olduğu günden önce ortaya çıkan taleplerin yerine getirilmesi dışında, iptali talep eden Taraf için yürürlüğünü kaybedecek, ancak geri kalan taraflar için yürürlükte kalacaktır.

Kendi hükümetleri tarafından gereğine uygun olarak yetkilendirilmiş bulunan aşağıda imzaları bulunan kişiler işbu anlaşmayı imzalamıştır.

İşbu Anlaşma 1995 yılı Haziran ayının on dokuzuncu gününde, Brüksel'de, her iki metin de eşit derecede geçerliliğe sahip olmak üzere, İngilizce ve Fransızca dillerinde, Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti arşivlerine tevdi edilmek üzere tek bir orijinal halinde yapılmıştır. Amerika Birleşik Devletleri Hükümeti, metnin onaylı kopyalarını anlaşmayı imzalayan tüm devletlere iletacaktır.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ ADINA

TUGAY ÖZÇERİ

5.2.1996

